

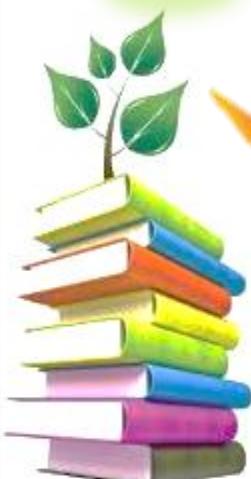
e-Magazine

2023-24

ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ
ਨਾਵੂ ਨੰਗਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

ਪੰਗਾਰ

ਅੰਕ : 7

MESSAGE FROM THE PRINCIPAL'S DESK

"EDUCATION IS A SHARED COMMITMENT BETWEEN DEDICATED TEACHERS, MOTIVATED STUDENTS AND ENTHUSIASTIC PARENTS WITH HIGH EXPECTATIONS"

Today, the role of a school is not only to pursue the academic excellence but also to motivate and empower the students to be lifelong learners, critical thinkers, and productive members of an ever-changing global society. Converting every individual into a self-reliant and independent citizen, our school provides an amalgam of scholastic and co-scholastic activities. The world today is changing at such a high acceleration that we as educators need to pause and reflect on this entire system of Education. "To Motivate the Late bloomers, To mould the Mediocre and To Challenge the Gifted" is the teaching notion. Providing modern education of good quality including a strong component of cultural values, environment awareness and physical education to talented children in rural areas irrespective of their family's socio-economic condition is the prime motto of Thaai. A committed and supportive management, dedicated teachers, caring and co-operative parents blend harmoniously to create this school as a pupil-centric school. There is something for everyone here. The variety and creativity of the articles in the magazine pages represent the talents of Thaai faculty. I congratulate the entire team for their hard work and dedication for publishing this magazine. The reflection of the students and teacher's creativity is the epitome of the magazine. I am sure that the positive attitude, hard work, sustained efforts and innovative ideas exhibited by our young children will surely stir the mind of the readers and take them to the fantastic world of unalloyed joy and pleasure. "Success comes to those who work hard and stays with those who don't take rest on the laurels of the past"

"With warm wishes and God's blessings".

ਸੰਦੇਸ਼

ਇੱਕ ਦੌਰ ਸੀ ਜਦ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤੀ ਢਾਂਚੇ ਉਪਰ ਸਵਾਲ ਉਠਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਚੇਰੇ ਯਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀਆਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਿਰ ਬੱਝਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਹੋਣਹਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਯਤਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਸਕੂਲ ਵਲੋਂ “ਪੁੰਗਾਰ ਅੰਕ-7” ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਇਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਕਿਰਤ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ, ਸਮੂਹ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਉਸਾਰੂ ਕਾਰਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਨਿਵੇਕਲੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਸ. ਹਰਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ (ਸੈ.ਸਿ.)
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

ਸੰਦੇਸ਼

ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਣ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਵ ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਚੰਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸਾਲੇ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਲੋਂ ਨੰਨ੍ਹੇ-ਮੁੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਬਾਲ ਗੀਤਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤਕ ਰਸ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਰੰਗ-ਬਰੰਗਾ ਸ਼ਬਦ ਗੁਲਦਸਤਾ ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ, ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਤਰ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਬੱਚਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਰੀ ਸਲੇਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮਾਧੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਸੂਖਮ ਕਲਾਵਾਂ ਦੇ ਕਈ ਗੁਣ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਧਿਆਪਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਢਾਲ ਕੇ ਸੋਨੇ ਵਾਂਗ ਚਮਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਜ ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਭਾਵ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਾਲ ਰਸਾਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹੁਨ੍ਹਾਂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਸਮੇਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਹੋਰ ਨਿਖਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਠਕ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨਗੇ। ਸੁੱਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਸਹਿਤ।

ਧੀਰਜ ਵਸਿਸ਼ਟ

ਉੱਪ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ (ਸੈ.ਸਿ.)
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ

03

ਪੰਗਾਰ (ਅੰਕ : 7)

ਸੰਦੇਸ਼

ਉਸਾਰੂ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ
ਰਿਸਤਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਥੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਸਮਰਪਣ, ਦਾਇਆ, ਨਿਮਰਤਾ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੋਹ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਭਰ ਰਹੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੜ ਸਕਣਾ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਸਤਾ ਉੱਚ ਆਦਰਸ਼ਾਂ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸੱਚੇ ਅਧਿਆਪਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸੱਚੇ ਅਧਿਆਪਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਤਾਲਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸ਼ਮਲੀਅਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲ੍ਲਟ ਇੱਕ ਤਣਾਅ ਵਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕ ਰਿਸਤਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਿਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਵੱਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਯੋਗ ਨਾਲ ਅੱਜ ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਘੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਲੈਕਚਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਣ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੇਣ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸੁਰਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅਨਿਖੇਤ੍ਰਵਾਂ ਅੰਗ ਸੀ, ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਕਾਦਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਬੰਧ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਤਣਾਅ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕ ਰਿਸਤੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਧਿਆਪਕ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸੈਲੋਂਦਰ ਠਾਕੁਰ

ਪੰਜਿਪਲ

ਸ.ਸ.ਸ. ਸਕੂਲ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ

ਸੰਦੇਸ਼

ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆਂ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਸ਼ਨ (2023-24) ਦੌਰਾਨ ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 14-11-2023 ਨੂੰ ਬਾਲ ਦਿਵਸ ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਾਮਰਸ ਗਰੁੱਪ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਡਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਮਰਸ ਗਰੁੱਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੈਂਕ ਸੈਕਟਰ, ਸੀ.ਏ., ਸਿੱਖਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਨਵੀਨਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚ, ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੁਆਲਟੀ ਦੀ ਉਤੱਮਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਕੂਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਂਗ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਸਕੂਲ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ।

ਸੋਹਣ ਲਾਲ

ਲੈਕਚਰਾਰ-ਕਾਮਰਸ

ਸ.ਸ.ਸ. ਸਕੂਲ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ

ਸੰਦੇਸ਼

ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 14.11.2023 ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲ ਸੱਚਾਂ ਮੁੱਚ ਹੀ ਬੜੀ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਣ ਰੁੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਛਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਛੱਪੇ ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਬਾਲ ਗੀਤ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੌਚਕ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸੇਧ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਚੰਗਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਸਭ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਸੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ।

ਨਵਦੀਪ ਮਹਾਜਨ
ਲੈਕਚਰਾਰ-ਇਕਨਾਮਿਕਸ
ਸ.ਸ.ਸ. ਸਕੂਲ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ
ਹੁਸਿਆਰਪੁਰ

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ

ਸੰਦੇਸ਼

ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੀਪਲ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਦੀ ਯੋਗ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਚੂ ਨੰਗਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ 'ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ' ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਛੁਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਲਾਤਮਕ, ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਡੱਲਿਤ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ੁੱਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੈਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਟੀਮ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਲੈਕਚਰਾਰ-ਪੰਜਾਬੀ
ਸ.ਸ.ਸ. ਸਕੂਲ ਨਾਚੂ ਨੰਗਲ
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਚੂ ਨੰਗਲ

“ਵਿਦਿਆਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ”

ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮੇਟਾਪੇ ਦੀ ਦਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੀਨ ਸਮਾਂ ਇੱਕ ਵਧ ਰਹੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਆਕ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਨਤਮ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਕ ਖੇਡਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਆਨੰਦਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀਆਂ ਹਨ।

ਵਿਦਿਆਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ:

- ❖ ਇੰਟਰ ਐਕਟਿਵ ਲਰਨਿੰਗ: ਵਿਦਿਆਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਟਰਐਕਟਿਵ ਤੱਤ ਸਿਹਤ-ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- ❖ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ: ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਨ-ਅਧਾਰਿਤ ਖੇਡਾਂ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ❖ ਪੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਕਲਪ: ਖੇਡਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਸਿਖਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। "ਫੂਡ ਹੀਰੋ" ਅਤੇ "ਨਿਊਟ੍ਰੀਸ਼ਨ ਐਡਵੈਂਚਰ" ਵਰਗੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ:

- ❖ ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਣਾ: ਖੇਡਾਂ ਤਣਾਅ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਣਾਅ ਨਾਲ ਸਿੱਛਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

- ❖ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਬਣਾਉਣਾ: ਖੇਡਾਂ ਜੋ ਅਸਲ-ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਿਖਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। "ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਬਿਲਡਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ" ਲਚਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।

ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ:

- ❖ ਸਹਿਯੋਗੀ ਯਤਨ: ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਡਾਂ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਬੱਚੇ ਜੋ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ, ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੋਣ ਸਗੋਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਲਈ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣ। ਸਕੂਲਾਂ, ਮਾਪਿਆਂ, ਅਤੇ ਖੇਡ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਲੈਕਚਰਾਰ-ਸਰੀਰਕ ਸਿੱਖਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਬਹੁਰੰਗੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਸੱਭਿਆਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੰਘ ਘਾਟੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਆਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਵੀ ਪਸਾਰੇ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਸ, ਨਿਡਰਤਾ, ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਅਤੇ ਆਤਮ ਬਲੀਦਾਨ ਵਰਗੇ ਅਦੂਤੀ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸਾਹਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਜਿਹਨਾਂ ਸਦਕਾ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਚੜ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਉਨਾਂ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਭਜਨ ਸਿੰਘ
ਲੈਕਚਰਾਰ-ਇਤਿਹਾਸ

ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਕੋਰਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਕੋਰਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰਿੱਤ੍ਤ ਉਸ ਬਾਰੇ Detail ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਤੁੱਹਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਜਿਸਨੂੰ ਕੈਰੀਅਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੈਕਰੀਆ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਨੂਆਲ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਨੈਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੋਸ਼ਲ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਗਰੁੱਪ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਗਰੁੱਪ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਗਰੁੱਪ, ਹੋਮ ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਮਰਸ ਗਰੁੱਪ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਮਰਸ ਗਰੁੱਪ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸੀਅਲ ਸਰਵਿਸ, ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ, ਇੰਸੋਰੈਂਸ, ਮਾਡਰਨ ਆਫਿਸ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ, ਕੋ-ਅਪਰੋਟਿਵ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਇਮਪੋਰਟ ਅਤੇ ਐਕਸਪੋਰਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਆਦਿ ਕਈ ਟਰੇਡ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ, ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਡਿਜੀਟਲ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ, ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਰੇਤ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਨੈਕਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀ.ਕਾਮ. ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਿਪਲੋਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਟਰੇਡ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਕੈਰੀਅਰ ਬਹੁਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਟੈਕਸ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਟੈਕਸ ਅਨੈਲਿਸਟ, ਟੈਕਸ ਮੈਨੇਜਰ, ਫਾਈਨੈਂਸੀਅਲ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਨੈਕਰੀ ਕਰ ਸਕਦੋ ਹੋ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਡਿਪਾਂਡ ਹੈ।

ਬਾਰੂੰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ PG Diploma in Business and accounting, Taxation course, certification in Business Accounting And taxation course ਆਦਿ ਡਿਪਲੋਮੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਉੱਜਵਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਚੋਣ ਬਹੁਤ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਟਰੇਡ ਨੂੰ ਬਹੁਤ Promote ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨੈਜਵਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਰ ਨੈਜਵਾਨ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਨੈਕਰੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਭਵਿੱਖ ਉੱਜਵਲ ਹੋ ਸਕੇ।

ਸੁਨੀਤਾ ਕੁਮਾਰੀ
ਵੇਕੇਸ਼ਨਲ ਮਿਸਟ੍ਰੇਸ

“ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ” (ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ)

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਭਰਪੂਰ ਸਕਿਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਕਿਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਸਕਿਲ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਰੋਸਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਨਾਹੂ ਨੰਗਲ ਵਿਖੇ 10+1 ਵਿੱਚ ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਵਿਸ਼ੇ ਅਧੀਨ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਵਧੀਆ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਸੈਕਟਰ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੈਕਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੰਤਰ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਟਰੇਡ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਵਾਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦੇ ਪਹੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਚਾਰ ਪਹੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅੱਜ ਤਰੱਕੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ (10+1 ਅਤੇ 10+2) ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਲਾਭ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਆਪ ਚੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਮਾਸਟਰ

“ਡਿਜੀਟਲ ਜਿੰਦਗੀ”

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਕੀਨਾਂ 'ਤੇ ਇੰਨੀਆਂ ਚਮਕਦਾਰ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ,
ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਉਡਾਣ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ,
ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਹਾਂ,
ਇਸ ਡਿਜੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਘਰ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ।

ਪਰ ਡਿਜੀਟਲ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ,
ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਦਾ ਪਸਾਰ ਵੱਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਵਿਸ਼ਾਲ ਵੈੱਬ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ,
ਸਾਡੇ ਡਿਜੀਟਲ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਬੇਨਕਾਬ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਡਿਜੀਟਲ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਬੇਅੰਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ,
ਵਰਚੁਅਲ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਗਰਜ ਤੱਕ।
ਅਸੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ,
ਇੱਕ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਸਦਾ ਤੱਤਪਰ ਹੈ।

ਇਸ ਡਿਜੀਟਲ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ,
ਤਰੱਕੀ, ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਅਸੀਮ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ।
ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਓ, ਉੱਚੇ ਦਿਲਾਂ ਨਾਲ,
ਇਸ ਡਿਜੀਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਉੱਡਣ ਦਿਓ।

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਕੰਪਿਊਟਰ ਫੈਕਲਟੀ

COMPUTER EDUCATION

Computer education is an essential part of modern life. It equips individuals with the skills and knowledge to interact with and tackle the power of technology. Whether for personal use, career development, or educational enrichment, computer education plays a vital role in today's digitally-driven world. It encourages problem-solving abilities, enhances career prospects, and connects people globally through the internet. Moreover, it encourages adaptability and a mindset of lifelong learning, as technology continuously evolves. In essence, computer education empowers individuals to not only understand the digital landscape but also actively engage and contribute to it.

Ranjit Kumar
Computer Faculty

MATH TRICKS

➤ Percentage

1. $30\% \text{ of } 50 = 15$

2. $50\% \text{ of } 70 = 35$

3. $70\% \text{ of } 90 = 63$

4. $20\% \text{ of } 80 = 16$

5. $40\% \text{ of } 60 = 24$

➤ MULTIPLICATION TRICKS

a) When adding unit place digit we get 10 and 10's place digit are same, then we can multiply numbers in 2 or 3 seconds.

1. $38 \times 32 = 1216$

$\begin{array}{r} x \\ \times \\ \hline 4 \end{array}$

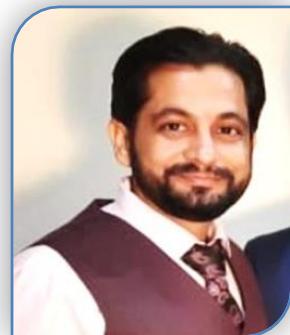
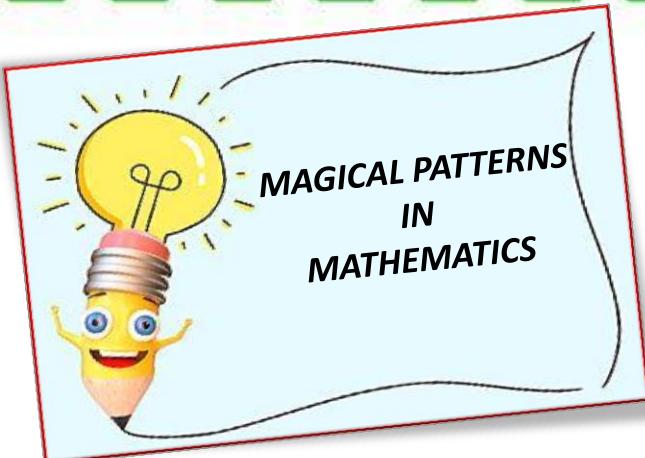
2. $56 \times 54 = 3024$

$\begin{array}{r} x \\ \times \\ \hline 6 \end{array}$

3. $67 \times 63 = 4221$

$\begin{array}{r} x \\ \times \\ \hline 7 \end{array}$

Umesh Gupta
Math Master

$$9^2 = 81$$

$$99^2 = 9801$$

$$999^2 = 998001$$

$$9999^2 = 99980001$$

$$99999^2 = 9999800001$$

$$1^2 = 1$$

$$11^2 = 121$$

$$111^2 = 12321$$

$$1111^2 = 1234321$$

$$11111^2 = 123454321$$

Pankaj Mankotia
Math Master

Short Cut Method for squares from Numbers Calculating (1-100)

Example's

(i) $(42)^2$

Here: $4^2 = 16$ (Square of first digit)

$2^2 = 4$ (squares of second digit)

Then, $4 \times 2 = 8$ (Multiply both digits)

Then, $8 \times 2 = 16$ (double the digit)

Then 1604
 $\begin{array}{r} + 16 \\ \hline 1764 \end{array}$

therefore; $(42)^2 = 1764$

(ii) $(76)^2$

Here $7^2 = 49$ (Square of first digit)

$6^2 = 36$ (square of second digit)

Then $7 \times 6 = 42$ (Multiply both digits)

Then $42 \times 2 = 84$ (double the digit)

Then: 4936
 $\begin{array}{r} + 84 \\ \hline 5776 \end{array}$ → (Leave one space from right)

Therefore, $(76)^2 = 5776$

Monika Kalia
Math Mistress

‘ਨਸ਼ਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕੂਲੀ

ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਰਵਈਆ।’

ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ

ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਸ਼ੇ ਛੱਡੋ, ਕੋਹੜ ਵੱਡੋ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਸ਼ੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਨਸ਼ਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵਈਆ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਆਦਾਤਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। 89 ਫੀਸਦੀ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਨਸ਼ੇ 'ਬਰਾਉਨ ਸੂਗਰ' ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਸਰ ਸਬੰਧੀ 27% ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਨਸ਼ੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 62% ਬੁਰੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ, 53% ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਤਣਾਓ ਕਰਕੇ, 46% ਵਾਧੂ ਜੇਬ ਖਰਚ ਕਰਕੇ, 42% ਭੇਡ ਚਾਲ ਕਰਕੇ, 42% ਸੌਂਕ ਵਜੋਂ ਤੇ 37% ਵਿਹਲੇਪਣ ਕਰਕੇ ਨਸ਼ੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਨਾਸ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨੇ ਤਤੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੰਬਈ, ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈਰੋਇਨ ਤੇ ਬਰਾਉਨ ਸੂਗਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਕਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਬੁਰੇ ਅਸਰ ਅਤੇ ਖਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜਾਉਂਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਹੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ 40% ਅਧਿਆਪਕ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ। ਜਦਕਿ ਬਰਾਉਨ ਸੂਗਰ ਤੇ ਕੁਕੀਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਖਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲੋਕ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਅਜਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਸਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ: ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਤਣਾਓ ਕਰਕੇ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 100 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦਬਾਓ ਕਰਕੇ, ਆਪਣੇ ਨਸ਼ੀਈ ਦੇਸਤਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਫਿਲਮਾਂ, ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਕਈ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਲੋਕ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਹ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਭੈੜੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ੀਈ ਵਿਆਕਤੀ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਓ ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਵਾਵਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਆਉ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਗ ਰਹੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਰਿਆ ਦੇ ਵੇਗ ਨੂੰ ਠਲ ਪਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਰੁੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ
ਸਾਈਸ ਮਾਸਟਰ

OKAY/OK

The word OK has following meanings

- used to attract somebody's attention or to introduce a comment.

Okay, let's go.

yes; all right

'Shall we go for a walk?' 'OK.'

- used to check that somebody agrees with you or understands you.

The meeting's at 2, OK?

I'll do it my way, OK?

ORIGIN

Of the many competing theories about the origins of OK, the one now most widely accepted is that the letters stand for OLL or ORL KORRECT, a facetious early-19th- century American phonetic spelling of all correct. This was reinforced by the fact that they were also co- incidentally the initial letters of Old Kinderhook, the nickname of US president Martin Van Buren (who was born in Kinderhook, New York State), which were used as a slogan in the presidential election of 1840 (a year after the first record of OK in print).

Hardeep Singh
English Master

ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ,

ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਅਧਿਐਨ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਸਮਾਜ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ, ਭੂਗੋਲ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਹੈ।

ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ :- "ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਨ"। ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਐਨ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼:- ਇਹ ਸਭਿਆਤਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਭਿਆਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਤਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਬ-ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਢੁੱਕਵੀਂ ਮੁਹਾਰਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਵਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Vinod Kumar
S.St. Master

DID YOU KNOW?

INTERESTING FACT

“Fun Facts”

- 1) Australia is wider than moon.
- 2) Headphones can increase the bacteria in your Ear.
- 3) Scotland chose the unicorn as its national animal.
- 4) Avocado are not vegetables.
- 5) The Eiffel Tower gets taller in the summer.
- 6) Only four words in the English language end in "dous"

ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਕੇਤ

- ਐਲਮੀਨੀਅਮ - Al
- ਕਾਪਰ - Cu
- ਕੈਲਸੀਅਮ - Ca
- ਕਲੋਰੀਨ - Cl
- ਗੋਲਡ - Au
- ਸੇਡੀਅਮ - Na
- ਚਾਂਦੀ - Ag
- ਜ਼ਿੰਕ - Zn
- ਕਾਰਬਨ - C
- ਆਇਰਨ - Fe

Rupinder kaur
Science mistress

N.S.Q.F

(ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿਲ ਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਰੇਮ ਵਰਕ)

(FUTURE READY)

ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਨੂੰ IT ਯੁੱਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਅੱਜ ਕਲ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵੀ ਹੈ। ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਜਾਂ IT ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਜਿਸਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਸੀਂ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ IT ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿਲ ਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਰੇਮ ਵਰਕ' (N.S.Q.F) ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

N.S.Q.F ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 'ਸਮੱਗਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ' ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੇਡਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ :- IT, Security, Beauty and wellness, Automobile, Health Care, Agriculture, Logistic etc.

N.S.Q.F ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਝ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸੰਨ 2014 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਨ 2018 ਤੱਕ 800 ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੀਨ ਹੌਰ ਕਾਢੀ ਸਕੂਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਸਕੂਲ 'ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਨਾਚੂ ਨੰਗਲ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)' ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਟਰੇਡ ਹਨ:- IT ਅਤੇ Security. ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਹਿਤ ਜਮਾਤ-ਨੈਵੀ (Level-1) ਤੋਂ ਜਮਾਤ-ਬਾਰੁੰਵੀ (Level-4) ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

N.S.Q.F ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਕਟੀਕਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਰੁੰਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਣਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਕਟੀਕਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ N.S.Q.F ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਲੈਸ ਆਧੁਨਿਕ ਲੈਬਜ਼ (Labs) ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਨੈਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਰੀਤ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਨੈਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪੜ੍ਹੇਗੀ, ਸਿੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਰੈਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ।

Prabhjot Singh
Vocational Trainer

N.S.Q.F

(ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਿੱਲ ਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਰੇਮ ਵਰਕ)

Private Security

In this modern world of immense growth and progress, there is a great opportunity for the young workforce to receive maximum monetary benefits by getting skilled and putting this into practice. For the same cause, in the Vocational curriculum, subject named Private Security has been introduced, wherein young pupils after their secondary education, can get better scope of employability as security guards and develop themselves holistically. This subject mainly focuses on imbibing profound vocational skills in the child that meet the required employer's demands. The private security industry includes all types of private organisations and individuals providing all type of security related services such as investigation, guard, patrol, lie detection, alarm and armoured transportation. Government policies like preparing guards in schools and institutions and making installation of CCTV cameras at various locations mandatory has also accelerated the demand for private security guards in India.

Abhishek Singh
Vocational Trainer

ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ (2023-24)

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ :- ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਠਾਕੁਰ (ਪਿੰਸੀਪਲ)

ਸੰਪਾਦਕ :-

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ :- ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਕਚਰਾਰ)
ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੀਨਾ ਮਣੂ (ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ)

ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ :- ਸ਼੍ਰੀ ਨਵਦੀਪ ਮਹਾਜਨ (ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਲੈਕਚਰਾਰ)
ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਨਮ ਦੇਵੀ (ਹਿੰਦੀ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ)

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ :- ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਸਟਰ)

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਪਾਦਕ :-

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ :- ਸ਼ਰਧਾ (12ਵੀਂ)

ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ :- ਪਵਿੰਦਰਜੀਤ (11ਵੀਂ)

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ :- ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (11ਵੀਂ)

ਕੰਪੋਜਿੰਗ :- ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਕੰਪਿਊਟਰ ਫੈਕਲਟੀ)
ਸ਼੍ਰੀ ਪੰਕਜ ਮਨਕੋਟੀਆ (ਮੈਥ ਮਾਸਟਰ)
ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ (ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰੈਨਰ)

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਜੀਵਨ ਜਿਉਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਕਲਾ ਹੈ। ਕਲਾ, ਰੁਚੀਆਂ, ਇੱਛਾ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਅਸਲ ਤੇ ਆਨੰਦਮਈ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮਨੁੱਖ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਲਾ ਤੇ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਵੇਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਿਪੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਲਈ ਛੁੱਕਵੇਂ ਮੌਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮੈਕਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ “ਪੁੰਗਾਰ” ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਪਸੰਦ ਕਰੋਗੇ।

ਰੀਨਾ ਮੱਟੂ
ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ

ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਹੱਤਵ।

ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਹੀ ਤੇ ਗਲਤ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਮਨੁਖੀ ਜੀਵਨ ਪਸੂਆਂ ਵਰਗਾ ਨਰਕ ਭੋਗਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਨਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੜੇ ਲਿਖੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਨੇਤਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਿਲ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੋਚ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਮਨੁਖ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਤੇ ਹੁਨਰਮੰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਿਖਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜਰੀਆ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਆਮੀ ਦਇਆਨੰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਚਰਿਤਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਰਵਉਂਚ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਤੀ
ਗਿਆਨੁਵੰਨ (ਆਰਟਸ)

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਆਈਪੀਐਸ ਮਹਿਲਾ ਕੋਣ ਸੀ?

ਉੱਤਰ : ਕਿਰਨ ਬੇਟੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਾਟ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲਿਆ?

ਉੱਤਰ : ਅਸ਼ੋਕ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਰਾਕ ਗਾਰਡਨ ਕਿਹੜੇ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੂਰਜ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਸਫੇਦ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : CAT ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : COMMON ADMISSION TEST.

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸਭ ਤੋਂ ਹਲਕੀ ਧਾਤੂ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਲੀਖੀਅਮ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਮੈਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੇਫੜੇ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ : ਅੱਠ ਘੰਟੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਬਲੱਡ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ?

ਉੱਤਰ : ਕੋਲਕਾਤਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਿਹੜੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਕੈਲਸੀਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ।

ਪਿੰਕੀ (ਦਸਵੀਂ)

ਡਾਕਟਰ ਏ. ਪੀ. ਜੇ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ

ਡਾਕਟਰ ਏ ਪੀ ਜੇ ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ। ਡਾ.ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਦਾ ਜਨਮ 15 ਅਕਤੂਬਰ 1931 ਈ. ਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਅਬੁਲ ਪਾਕਿਰ ਜੈਨੁਲਬਦੀਨ ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਸੀ। ਮੁਢਲੀ ਤੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਬੜੀ ਦਲੇਰੀ, ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਗਨੀ, ਆਕਾਸ਼, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਵਰਗੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਮਾਰੂ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ। 2002 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ 11 ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਆਪਣੀਆਂ ਸਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਨਿਭਾਇਆ। ਡਾਕਟਰ ਕਲਾਮ ਨੂੰ 1977 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਰਵ ਉੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨਮਾਨ, 1981 ਵਿੱਚ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਤੇ 1990 ਵਿੱਚ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 27 ਜੁਲਾਈ 2015 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਸਚਮੁੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਨਮੇਲ ਰਤਨ ਸਨ।

ਲਵਪੀਤ ਕੋਰ
ਬਾਰੁੜੀ (ਕਾਮਰਸ)

“ਕੁਝ ਰੋਚਕ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ”

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਇੱਕ ਤੋਂ 100 ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਲਿਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : 21 ਵਾਰ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਧਰੁੱਵਾਂ ਤੇ (ਨਾਰਵੇ)।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਖੇਡ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਛੁੱਟਬਾਲ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?

ਉੱਤਰ : ਪੰਜ ਹਜਾਰ (ਲਗਭਗ)।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨਦੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਗਰਮ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਨੀਲ ਨਦੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਿਸ ਰੁੱਖ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਕੇਲਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸਭ ਤੋਂ ਪੈਸ਼ਟਿਕ ਫਲ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਨਾਸ਼ਪਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੋਜਟਿਕ ਫਲ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਨਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੀਰੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ?

ਉੱਤਰ : ਕਿਸ਼ਨਾ ਨਦੀ, ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਦੀ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ?

ਉੱਤਰ : ਨੇਪਾਲ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਖੱਟਾ ਸ਼ਹਿਦ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਬ੍ਰਾਜੀਲ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੱਛਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?

ਉੱਤਰ : ਫਰਾਂਸ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਨਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਸਾਉਥੀ ਅਰਬ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਮਹਾਂਭਾਰਤ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਨਦੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਬ੍ਰਾਹਮਪੁੱਤਰ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਮੱਛੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਡਾਲਫਿਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਹਿਰੀਲੀ ਫਿਸ਼ ਮੱਛੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ : ਸਟੋਨ ਫਿਸ਼।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਸੱਪ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇੱਕ ਕੁਇੰਟਲ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਭਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ : ਅਜਗਰ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਪੰਛੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਚਮਗਿਦੜ।

ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ
ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ

ਬਾਪੂ

ਮਾਂ ਮੇਰੀ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਰੱਜ ਰੱਜ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ
ਪਰ ਤੇਰੀ ਕਮੀ ਹਰ ਵੇਲੇ ਰਹੀ ਬਾਹਰੋਂ ਸੀ
ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਹੱਸਦੀ, ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਮੈਂ ਬੜਾ ਰੋਈ

ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਮੈਨੂੰ ਤੈਨੂੰ ਸੋਣ ਨਾ ਦਿੰਦੀ
ਤੇਰੇ ਲਈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ
ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਕਦੇ ਰੋਣ ਨਾ ਦਿੰਦੀ।

ਪੁੱਤ-ਪੁੱਤ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ
ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ ਤੇਰਾ ਉਹ ਪਿਆਰ
ਕੁਝ ਤਾਂ ਕਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਾਹਤੋਂ ਗਿਆ
ਐਵੇਂ ਜਿੰਦੇ ਜੀਅ ਮਾਰ ।

ਰੱਬ ਵਰਗਾ ਬਾਪੂ ਮੇਰਾ ਕੋਈ
ਹੋਰ ਉਸ ਵਰਗਾ ਹੋ ਨੀ ਸਕਦਾ
ਜਿੱਥੇ ਹੁੰਦੀ ਤੇਰੀ ਲੇੜ ਬਾਪੂ
ਉਥੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਖਲੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਬਾਪੂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮੈਂ ਰਾਣੀ ਸੀ
ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਜਿੰਦਗਾਨੀ ਸੀ
ਬਸ ਹੋਰ ਕੀ ਲਿਖਾ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਬਾਰੇ
ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਮੇਰੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਹਾਣੀ ਸੀ

ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ
ਗਿਆਰੂਵੀਂ (ਆਰਟਸ)

ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ

ਮੇਰੀ, ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਮਾਂ,

ਜਿਹੜੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦੀ

ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਪਿਓ,

ਜੇ ਹਰ ਪਲ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰੇ,

ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਭੈਣ

ਜੇ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਵਟਾਉਂਦੀ

ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਭਰਾ

ਜੇ ਹਰ ਪਲ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇ।

ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ

ਜੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਪਿਆਰ ਵਧਾਵੇ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਗਿਆਨੁਚੀ (ਆਰਟਸ)

ਪਿਤਾ

ਮੈਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ,
ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਹੀ ਰੱਬ ਲੱਗਦਾ ਏ

ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਉਣ ਲਈ,
ਤੂੰ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗੂ ਜਗਦਾ ਏ,

ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਕਦੇ ਆਉਣ ਨੀ ਦਿੰਦਾ,
ਭੁਖੀ ਕਦੇ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸੋਣ ਨੀ ਦਿੰਦਾ,

ਆਪਣਾ ਆਪ ਗੁਆ ਕੇ,
ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿੰਦਾ,

ਜੇ ਮੇਰੇ ਵਸ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ,
ਨਾ ਕਦੇ ਵੀ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਖੇਵਾਂ

ਹਰ ਜਨਮ ਚ ਬਾਪੂ ਤੂੰ ਹੋਵੇ,
ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਲਾਡੈ ਧੀ ਹੋਵਾਂ ।

ਸ਼ਾਰਧਾ
ਬਾਰ੍ਵੀਂ (ਕਾਮਰਸ)

ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ

ਮਨੁਖ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਵੱਸਦੇ ਆਂਢੀ ਗੁਆਂਢੀਂ ਸਾਡੀ ਸਜੀ ਖੱਬੀ ਬਾਂਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਗਮੀ ਦੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਕਨਸੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਾਡੇ ਆਂਢੀ ਗੁਆਂਢੀਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਾਂਝੀਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਸਕਾ ਸੰਬੰਧੀ , ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੁੱਭ ਚਿੰਤਕ ਤਾ ਮਗਰੋਂ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਹਰ ਵੇਲੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਉਤੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਮਗ ਦਾ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਣਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਹੀਦਾ। ' ਲਾਈ ਲੱਗ ਨਾ ਹੋਵੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਤੇ ਚੰਦਰਾ ਗੁਆਂਢ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਭੈੜੇ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦੀ ਇੱਕ ਉਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਭੈੜੇ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਦੀ ਇੱਕ ਉਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਭੈੜੇ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਰੂਰ ਭੇਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੰਗੀਆਂ ਐਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਖਾਣ ਲਈ ਬਣੀ ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਪਹਿਲੀ ਸਬਜੀ ਪਹਿਲੀ ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਅਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸਾ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਜਰੂਰ ਭੇਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਘਰ ਵਰਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਹਨ ਫੁੱਲ ਸਰੂਪ ਐਖ ਸੈਖ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕਲੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾ ਲੇੜ ਤੋਂ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਗਲੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁ ਹੀ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਅਗਲਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਨੁਕਤਾ ਚੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੰਟਰਨੈੱਟ

ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ । ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਉੱਤਮ ਤਕਨੀਕ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਸਾਡੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚ ਸਮੇਟ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰੀਏ । ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੰਟਰਨੈੱਟਵਰਕ ਆਫ ਕੰਪਿਊਟਰਜ਼। ਜਦੋਂ ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਲੱਖਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ । 1969 ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਚੰਦ ਤੇ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੇ ਅੱਗੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਡਵਾਂਸ ਰਿਸਰਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਡਾਟਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਹੇਲੀ ਹੇਲੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਿਆ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਇਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁਣ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਾਈਲਾ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਰੈਚਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ 15 ਅਗਸਤ 1995 ਵਿੱਚ VSNL ਨਾਮ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੇਵੋਪ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨੈਵਿਕਾ
(ਅੱਠਵੀਂ)

ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ

ਆਰਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਸ਼ਬਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਗਿਆਨੀ ਜੋਹਨ ਮੈਕਕਾਰਥੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਨ 1956 ਵਿੱਚ ਡੈਨਮਾਰਕ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਵਜੋਂ ਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ:

ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ + ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ।

- ❖ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਾਵ ਕਿ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਬਣਾਉਣੀ ਹੋਵੇ।
- ❖ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਸੱਚਾਈ, ਬੁਧੀਮਤਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਮਾਗੀ ਸਮਰੱਥਾ। ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ।

ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੋਚ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਮਝ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ: ਗੁਗਲ ਸਾਈਟ ਲਿੰਕ, ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਾਂ, ਡਰੋਨ ਸਿਸਟਮ, ਅਲੈਕਸਾ ਆਦਿ।

ਅਜੇਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਗਾ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਆਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਲਸੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

**ਸ਼ਰਧਾ।
ਬਾਚੂਵੀਂ (ਕਾਮਰਸ)**

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ

ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ

ਜਿਸ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਚ ਸੂਚਨਾ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣੀ ਮਿੱਥੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਰਾਹੀਂ ਅਸਲੀਲ ਤੇ ਭੜਕਾਉ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਭੇਜ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਰੋਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੇ ਈਮੇਲ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਹਾਈਜੈਕ ਕਰਨਾ, ਵਾਇਰਸ ਭੇਜਣਾ, ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣਾ, ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜ ਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸਰੀਰਿਕ ਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਾਟਰੀ ਦੇ ਗੇਰਖ ਧੰਦੇ ਰਾਹੀਂ ਭੇਲੇ ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੇਸ਼ਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਈਮੇਲ ਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਦੇ ਸੁਨਹੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਏਟੀਐਮ ਤੋਂ ਠੱਗੀ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਸਾਈਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਸਾਈਬਰ ਥਾਂਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਲੇੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿਆਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਨਬੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਗੁਪਤ ਪਾਸਵਰਡ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੀਏ ਸਾਈਬਰ ਕੈਫੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਆਈਡੀ ਲੇਗ ਆਉਟ ਕਰਨਾ ਨਾ ਭੁਲੀਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹੀਏ। ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਫ਼ ਸੁਖਰਾਡਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰੀਏ।

ਪ੍ਰੀਤੀ
ਗਿਆਨੁਵੀਂ (ਆਰਟਸ)

ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਤਾਕਤ

ਉਹ ਸਾਧਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਆਸਾਨੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ (ਸੰਚਾਰ) ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਕੰਮਾਂਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਖਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਖੋਜ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੁੱਨ੍ਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਬਚਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਏ.ਟੀ.ਐਮ. ਅਤੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੇ ਹਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰਾ ਆਸਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਚੱਲਦਾ ਪੰਨਾ.....

ਅਸੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਾਹੀਂ ਈਮੇਲ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈਟਵਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਗਿਆਨੀ ਆਪਣੇ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਜਮਾ ਅਤੇ ਕਢਵਾਉਣ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਅਤੇ ਬੁਕਿੰਗ ਕਰਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਾਰਲਸ ਬੈਬਸ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਹਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕੇ। ਮਾਈਕਰੋ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਪਰਸਨਲ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੂਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਉਣ ਨੂੰ ਨਾਲ ਤਕਨੀਕੀ (ਆਧੁਨਿਕ) ਯੁੱਗ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਅਨੇਖੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਲਗਾਤਾਰ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿੰਕੀ (ਦਸਵੀਂ)

सम्पादकीय

साहित्य को समाज का दर्पण कहा जाता है। समाज की प्रत्येक गतिविधि का प्रभाव विद्यार्थियों के मनोबल एवं जीवन पर पड़ना आरम्भ हो जाता है। जिससे उनकी कोमल भावनाएँ जागृत हो जाती हैं। कई विद्यार्थियों में ये कोमल भावनाएँ सृजनात्मक रुचियों के रूप में प्रकट होती हैं और उनका रुझान साहित्य पढ़ने के साथ-साथ कविता, कहानी तथा लेख आदि लिखने की ओर प्रेरित होने लगता है। इस गत वर्ष 2023-24 स्कूल की पत्रिका "पुंगार" के प्रवेशांक में स्कूल के विद्यार्थियों ने बहुत उत्साहपूर्वक एवं प्रसन्नचित होकर अपनी रचनाएँ प्रकाशनार्थ भेजी। निःसन्देह अपनी रचनाओं को प्रकाशित रूप में देखकर उनका उत्साह और बढ़ेगा। इस पत्रिका का उद्देश्य भी इन विद्यार्थियों में छिपी सृजनात्मक प्रतिभा को विकसित करना है। पता नहीं भविष्य में इन बाल लेखकों में से कौन कथा समाट मुंशी प्रेमचन्द अथवा रविन्द्रनाथ टैगोर बन कर विश्व साहित्य के गगन में ध्रुवतारा बन कर चमके। सरकारी सीनियर सैकेण्डरी स्कूल, नारू नंगल (होशियारपुर) की ओर से पत्रिका पुंगार के प्रकाशन हेतु समस्त विद्यार्थियों एवं सहभागियों को हिन्दी विभाग की ओर से शुभकामनाएँ।

पूनम देवी
हिन्दी मिस्ट्रेस

“तुम्हें प्रणाम गुरु जी”

सूखी डाली को हरियाली, बेजान को जीवनदान दिया,
काले अंधियारे जीवन को, सौ सूरज से धनवान् किया,

परोपकार, भाईचारा, मानवता, हमको सिखलाई,
सच्चाई की है दी मिसाल, सहानुभूति क्या दिखलाई।

जीवन के हर अंधेरे में, रोशनी दिखाते हैं आप,
बंद हो जायें सब दरवाजे, नया रास्ता दिखाते हैं आप,
सिर्फ किताबी ज्ञान नहीं, जीवन देना सिखाते हैं आप।

**पविंदरजीत
ग्यारहवीं (आर्ट्स)**

“माँ की ममता”

ईश्वर का वरदान है माँ,
सब दुनिया की शान है माँ।

माँ की ममता, माँ का प्यार,
झूठा है यह सारा संसार।

माँ की आँखों के तारे हम,
घर के राज दुलारे हम।

मीठे सुर में रही पुकार,
यही तो है माँ का प्यार।

दूर नहीं वह रहने देती,
आंसू नहीं वह बहनें देती।

कौन है जग में, माँ के जैसा,
सोना, चाँदी, रूपया, पैसा।

केवल देने में उसका विस्तार है,
चरणों में उसके स्वर्गद्वार है।

नैविका
(आठवीं)

“एक सवाल”

आओ, पूछें एक सवाल!

मेरे सिर में कितने बाल?

कितने आसमान में तारे?

बतलाओ या कह दो हारे!

नदियाँ क्यों बहती दिन-रात?

चिड़ियाँ क्या करती हैं बात?

क्यों कुत्ता बिल्ली पर धाए?

बिल्ली क्यों चूहे को खाए?

फूल कहाँ से पाते रंग?

रहते क्यों न जीव सब संग ?

बादल क्यों बरसाते पानी?

लड़के क्यों करते शैतानी?

नानी की क्यों सिकुड़ी खाल?

अजी, न ऐसा करो सवाल!

यह सब ईश्वर की माया है,

इसको कौन जान पाया है?

**पविंदरजीत
ग्यारहवीं (आर्ट्स)**

"मेरा भारत महान"

मेरे देश का नाम भारत है और हमें अपने भारतीय होने पर गर्व होता है। यहाँ अलग-अलग धर्म, जाति, भाषा, रंग व संस्कृत के लोग बहुत प्रेम से मिलजुल कर रहते हैं। मंदिर में पूजा पाठ के समय बजती घंटी और शंख की मधुर ध्वनि आपको पवित्रता का एहसास दिलाती है। मस्जिदों, चर्च व गुरुद्वारों में बहुत ही सुकून का अनुभव होता है। यह सब भारत को पूरे विश्व में अन्य देशों से अलग बनाता है। भारत ने हमेशा हर धर्म व हर संस्कृति का सम्मान किया है। यहां दिवाली, होली, क्रिसमस, ईद, आदि हर त्यौहार को अपनेपन के एहसास के साथ मनाया जाता है। भारत में हमेशा "अतिथि देवो भवः" अर्थात् मेहमान भगवान का रूप हैं की संस्कृति रही है। मुगलों और अंग्रेजों ने भारत पर कई वर्षों तक शासन किया, लेकिन हम भारतीयों ने उनका भी दिल खोल कर स्वागत किया।

प्रीति

ग्यारहवीं (आर्ट्स)

स.स.स.संकूल नारू नंगल

“पहेलियाँ”

1. वह कौन-सा फल है, जो मीठा होने के बाद भी नहीं बिकता है?

उत्तर : मेहनत का फल।

2. कौन-सी चीज है, जो अस्पताल में पैसे की मिलती है पर बाहर मुफ्त मिलती है?

उत्तर : ऑक्सीजन।

3. वह क्या है, जो मरते दम तक हमारा पीछा नहीं छोड़ता है?

उत्तर : हमारा अतीत।

4. ऐसा कौन-सा फल है, जो भूख लगी तो खा सकते हैं, प्यास लगी तो पी सकते हैं, ठंड लगी तो जला सकते हैं?

उत्तर : नारियल का फल।

5. वह कौन-सी चीज़ है, जो अंधेरे में हमारे साथ नहीं रहती?

उत्तर : हमारी परछाई।

**दीपिका
(आठवीं)**

"शायरी"

हमारे तिरंगे में तीन रंग है,
इन तीनों में हमारी जान है,
मैं क्या बोलूँ अपने देश के लिए,
हमारी जान भी कुरबान है।

काश! जिन्दगी में वो शाम आये,
मिट्टी से जन्में उसके ही काम आएं,
हमारी रब से यही दुआ है,
काश! शहीदों में भी,
हमारा नाम आये।

दिल में बसा है तिरंगा,
होठों पर यह गान है,
हम हैं दिवाने वतन के,
तिरंगा हमारी जान है,
तिरंगा हमारी जान है।

राधिका
(आठवीं)

सुबह साथ लाई है....

हर सुबह एक मौका है,
अपने आप को साबित करने का,

चाहतों को पूरा करने का,
कुछ रिश्तों को थामने का,

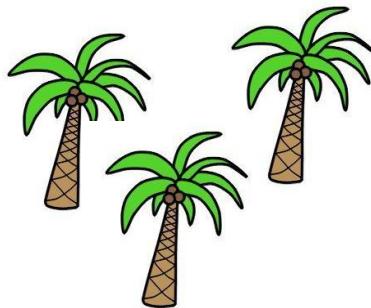
अपने आप को संवारने का,
लोगों के चेहरे पर मुस्कराहट लाने का,

यह सुबह बहुत कुछ अपने साथ लाई है...
बहुत कुछ!

खुशप्रीत कौर
बारहवीं (कॉमर्स)

“पेड़ पौधे”

ये हैं पेड़ पौधे,
देते हमें छाँव।

होता तन मन पावन,
अगर करे हम इन्हें प्रणाम।

एक बात सुन लो तुम,
अगर ये नहीं होते आज,

तो आज हम इस धरती पर,
नहीं कर पाते राजा।

ये देते हमें आक्सीजन,
जिससे रहते हैं हम जीवित।

अगर काट दे हम इनको,
तो हम ही जाएंगे मर।

इकबाल
(दसर्वी)

“हम बच्चे”

हम बच्चे हँसते गाते हैं, हम आगे बढ़ते जाते हैं,

पथ पर बिखरे कंकर काँटे, हम चुन चुन दूर हटाते हैं,

आयें कितनी भी बाधाएँ, हम कभी नहीं घबराते हैं,

धन दौलत से ऊपर उठकर, सपनों के महल बनाते हैं,

हम खुशी बाँटते दुनिया को, हम हँसते और हँसाते हैं,

सारे जग में सबसे अच्छे, हम भारतीय कहलाते हैं।

बिनीपाल
(आठवीं)

“अनमोल वचन”

- ❖ किसी भी काम को मुश्किल नहीं समझना चाहिए, बल्कि उसका डट कर सामना करना चाहिए।
- ❖ सबसे बड़ा धन विद्या है, जिसे कोई चुरा नहीं सकता।
- ❖ जो लोग सिर्फ किताबें पढ़ते हैं, पर व्यक्ति के विवेक को नहीं पहचानते, वो सिर्फ शब्दों के गुलाम होते हैं।
- ❖ धैर्य, विश्वास, सहनशीलता की सफलता की निशानी है।
- ❖ किसी की भी मजबूरियों पर हमको हँसना नहीं चाहिए, बुरा वक्त किसी को बताकर नहीं आता।
- ❖ काम ऐसा करें कि शान बन जाए, पर कदम ऐसे चलें कि निशान बन जाए। जिन्दगी तो हर कोई काट लेता है, जियो ऐसे कि मिसाल बन जाए।
- ❖ हमेशा सच्चाई के मार्ग पर चलें।
- ❖ हमेशा सकारात्मक सोच रखनी चाहिए।

अमृत
(दसर्वीं)

“अनमोल वचन”

- सबसे बड़ा धन विद्या है, जिसे कोई नहीं चुरा सकता।
- केवल वही व्यक्ति अपना विचार बदल सकता है, जिसके पास सोचने की क्षमता है।
- सहनशील बनना कायरता की नहीं वीरता की निशानी होती है।
- यदि हम अपने काम के प्रति ईमानदार रहेंगे तो हमें किसी भी बात का डर नहीं होगा।
- एक अच्छा व्यक्ति दूसरे की अच्छाई को देखता है।
- अधिक क्रोध मनुष्य को पागल कर देता है।
- धैर्य, विश्वास, सहनशीलता सफलता की निशानी हैं।
- यदि किसी भूल के कारण कल का दिन दुःख में बीता, तो उसे याद कर आज का दिन व्यर्थ न गवाएं।
- हम दर्पण में अपना चेहरा देख सकते हैं, चरित्र नहीं।
- अगर हम सभी कार्य खुशी से करें, तो कोई भी कार्य मुश्किल नहीं।

मनजोत
रयारहर्वी (आर्टस)

“करत-करत अभ्यास के जड़मति होत सुजान”

एक कहावत है-अभ्यास करते-करते एक मूर्ख भी विद्वान बन जाता है। जब एक रस्सी भी पत्थर पर निशान छोड़ जाती है तो फिर मनुष्य की बुद्धि तो बहुत कोमल और प्रगतिशील है। वास्तव में, निरंतर अभ्यास बहुत बड़ा गुरु है। अभ्यास के सहारे मनुष्य बड़ी से बड़ी उपलब्धि प्राप्त कर सकता है। यद्यपि यह बात सत्य है कि मनुष्य के पास जो भी गुण हैं। वे ईश्वर की देन हैं और जो गुण ईश्वर ने जिस मात्रा में हमें दिए हैं, हम केवल उन्हीं गुणों में ही विस्तार की क्षमता और कुशलता ला सकते हैं। जो गुण हम में है ही नहीं, जैसे अगर हमारी आँखे हैं ही नहीं, तो हम चाहकर भी देख नहीं सकते। जितना भी अंजन लगाएं, एक अँधा चाहकर भी नहीं देख सकता। जो चीज़ हमें नहीं आती, हमें उसका अभ्यास करना चाहिए। लता मंगेशकर और किशोर कुमार कितने ही प्रतिभाशाली गायक हो, लेकिन केवल अभ्यास ही है। तो उनके माध्यम से नई-नई उत्कृष्ट रचनाएँ समाज को दे सकते हैं। सचिन तेंदुलकर भी अभ्यास से ही जीत के शिखर पर पहुँचे। अतः यदि हम सफलता चाहते हैं तो निरंतर अभ्यास करें।

“करत-करत अभ्यास के, जड़मति होत सुजान। रसरी आवत जात ही सिल पर परत निशान।”

**मनप्रीत सिंह
(दसवीं)**

“वर्तमान शिक्षा प्रणाली”

मानव जीवन में शिक्षा का विशेष महत्व है। शिक्षा ही वह आभूषण है जो मनुष्य को सङ्घर्ष एवं ज्ञानवान बनाता है, अन्यथा शिक्षा के बगैर मनुष्य को पशु के समान माना गया है। भारत की जो वर्तमान शिक्षा प्रणाली है, वह प्राचीन भारत की शिक्षा प्रणाली से मेल नहीं खाती है। भारत की वर्तमान शिक्षा प्रणाली का ढांचा औपनिवेशिक है, जब कि प्राचीन भारत की शिक्षा प्रणाली गुरुकुल आधारित थी। वर्तमान शिक्षा प्रणाली ज्ञान-विज्ञान के नए-नए विषयों को समाहित करती है। कंप्यूटर शिक्षा इसका प्रत्यक्ष उदाहरण है जिसने मानव जीवन को सहज, सुंदर एवं सुविधाजनक बनाया है। वर्तमान शिक्षा प्रणाली की प्रमुख विशेषता यह है कि इसमें महिला साक्षरता की तरफ विशेष ध्यान दिया गया है। वर्तमान में महिलाओं की साक्षरता दर ६४.६ प्रतिशत है। वर्तमान शिक्षा प्रणाली की खूबियों एवं विशेषताओं के साथ-साथ इसकी कुछ कमजोरियाँ भी हैं। जैसे अब परिवारों में बड़े बुजुर्गों का स्थान घटता जा रहा है। नैतिक शिक्षा की जगह टी.वी., इंटरनेट ने ले ली है। वर्तमान शिक्षा प्रणाली को व्यावहारिक, सफल एवं आदर्श स्वरूप प्रदान करने के लिए इसमें बदलाव एवं सुधार की आवश्यकता है।

लवप्रीत कौर
बारहवीं (कॉर्मस)

“मेरे पापा”

वो दिन रात मेरे लिए जागे हैं,
आँखे उनकी कभी सोई नहीं।

मेहनत की उन्होंने मेरे लिए,
इसलिए मैं कभी रोई नहीं।

वो दिन रात जागते हैं मेरे लिए,
इसलिए मुझे किसी चीज़ की कमी कभी हुई नहीं।

जहाँ भूली मैं रास्ता अपना, वहाँ उन्होंने रास्ता दिखाया है,
जहाँ साथ छोड़ा दुनिया वालों ने, वहाँ मेरे पापा ने साथ निभाया है।

मुझे अच्छे-बुरे रास्तों का ज्ञान उन्होंने करवाया है,
मुझे अच्छे-बुरे का फर्क समझाया है।

डरना बुज़दिलों की तरह नहीं, शेर की तरह बहादुर बनाया है।
मेरे पापा ने मुझे लड़ना सिखाया है।

मैं शुक्रगुजार हूँ उस भगवान की, जिसने बेटी आप की बनाया है।
सिर ज़मीन से उठाकर, आपने मुझे पलकों पर बिठाया है।

प्रियंका
भ्यारहर्वी (आर्टस)

छात्रों को जोश से भर देने वाले अब्दुल कलाम जी के कुछ विचार :-

1. "मैं हमेशा इस बात के लिए तैयार रहता हूँ, कि कुछ चीजें में बदल नहीं सकता।"
2. "शिखर तक पहुंचने के लिए ताकत की आवश्यकता होती है, चाहे वो माउंट एवरेस्ट हो या तुम्हारा पेशा।"
3. "इंसान को सफल होने के लिए कठिनाइयों की आवश्यकता होती है, तभी सफलता का आनंद आता है।"
4. "सपने देखने वालों के लिए सपने पूरे होते हैं, चाहे छोटे सपने हों या बड़े।"
5. "समस्याओं से हार जाए ऐसा होने नहीं देना, समस्याएँ हमारा मार्ग नहीं तय कर सकती।"
6. "कामयाब होने का एक ही रास्ता है, हर काम को पूरी लगन और उपर निष्ठा से करना होगा।"
7. "अपने मिशन को पूरा करने के लिए आपको एकचित्त निष्ठावान होना पड़ेगा।"
8. "छोटा लक्ष्य मनुष्य के लिए अपराध है, लक्ष्य विशाल होना चाहिए, पूरा न भी हुआ तो भी बहुतों से आगे निकल चुके होंगे।"

जसप्रीत कौर
न्यारहवीं (आर्ट्स)

“आगे बढ़ने का ज़ज़बा”

जो विद्यार्थी किसी अन्य विद्यार्थी अथवा सहपाठी के टॉप करने पर यह सोचते हैं कि उन्होंने यह सफलता रातों-रात हासिल की है, या फिर उसकी अच्छी किस्मत होने की वजह से उसने यह मुकाम हासिल किया है, उनका यह सोचना गलत है, क्योंकि सफलता किसी को भी एक झटके में नहीं मिलती, लेकिन लगातार प्रयास करते रहने से एक दिन जरूर मिलती है। सफलता उन्हीं को मिलती है, जिनके जीवन का एक लक्ष्य होता है और इसके लिए वे लगातार प्रयास करते रहते हैं।

जैसमीन कौर
बारहवीं (कॉमर्स)

“शिक्षक”

जीवन में जो राह दिखाए,
सही तरह चलना सिखाए।
माता-पिता से पहले आता,
जीवन में सदा आदर पाता।

सबको मान प्रतिष्ठा जिससे,
सीखी कर्तव्यनिष्ठा जिससे,
कभी रहा न दूर मैं जिससे,
वह मेरा पथदर्शक है जो।
मेरे मन को भाता,
वह मेरा शिक्षक कहलाता।

कभी है शांत, कभी है धीर,
स्वभाव में सदा गंभीर,
मन में दबी रहे ये इच्छा,
काश! मैं उस जैसा बन पाता,
जो मेरा शिक्षक कहलाता।

मनजोत
र्यारहर्वी (आर्ट्स)

Editorial

Keeping in view the emergence of English as the global language, it is noteworthy to mention that English has evolved from the script (Roman Script) in which languages of 132 sovereign states are written. Such a widespread distribution gives way to conglomerate of different cultures, practices and lifestyle followed by people and that is sufficient, I think, for the enrichment of any language.

A cursory glance at the widespread distribution of English language help us to visualize the mammoth English literature.

I assure all the learners of rapid success if they make haste to learn English.

Hardeep Singh
English Master

Digital Footprint

A digital footprint, also known as a digital trail or online footprint, refers to the digital traces and records of an individual's online activities. These activities include interactions, communications, and information shared on the internet. Your digital footprint can encompass various elements, such as:

- ❖ Social Media: Posts, comments, likes, and shares on social networking sites like Facebook, Twitter, Instagram and LinkedIn.
- ❖ Online Forums and Communities: Contributions to discussion forums, blogs, or online communities.
- ❖ Search History: Records of your internet searches on search engines like Google.
- ❖ Email Communication: The content of emails sent and received.
- ❖ Online Purchases: Records of items you've bought online and the websites you've used for these transactions.
- ❖ Website Visits: Data on the websites you've visited, including the time and duration of your visits.
- ❖ Cookies: Information collected by websites and stored on your device for various purposes, such as tracking your browsing habits.
- ❖ Location Data: Information about your physical location when using GPS-enabled devices or services.
- ❖ Online Profiles: Your profiles on various online platforms, including personal information and content you've posted.
- ❖ Digital Photos and Videos: Media you've uploaded or shared online.

It's important to be aware of your digital footprint because it can have implications for your online privacy, security, and reputation. Employers, educational institutions, and others may use your digital footprint to learn more about you. It's also used by advertisers and data aggregators to target advertisements and products for you.

Digital Footprint types : There are several types of digital footprints:

- Active digital footprint: Data you created intentionally, for example social media posts or online form completions.

to be continued...

- Passive digital footprint: Data created without your direct involvement or even knowledge – for example data collected by a website you visited or data generated by your phone as you're using it.
- Public digital footprint: This is the data that is available to the general public, such as your social media posts or information on your public profile on a website.
- Private digital footprint: Data accessible to only certain group of people a group chat messages.
- Commercial digital footprint: Data collected by businesses company for commercial purposes, when you shop online, etc.

To manage and protect your digital footprint:

- ❖ Adjusting Privacy Settings: Review and adjust the privacy settings on your social media accounts and other online profiles to control what information is visible to others.
- ❖ Regularly Deleting or Archiving Data: Delete or archive old posts, emails, or files that you no longer need or want to keep online.
- ❖ Using Encryption: Utilize encryption tools and secure communication methods to protect sensitive data.
- ❖ Being Mindful Online: Think twice before sharing personal information, photos, or other content on the internet.
- ❖ Using Virtual Private Networks (VPNs): VPNs can help protect your online privacy by masking your IP address and encrypting your internet connection.
- ❖ Monitoring Your Digital Footprint: Regular review and Google yourself to see what information is associated with your name.

By actively managing and monitoring your digital footprint, you can maintain a better level of control over your online presence and the information available about you on the internet.

So if you Think twice before sharing personal information only then you are on safe side on the social media platform.

Jaspal Singh
Computer Faculty

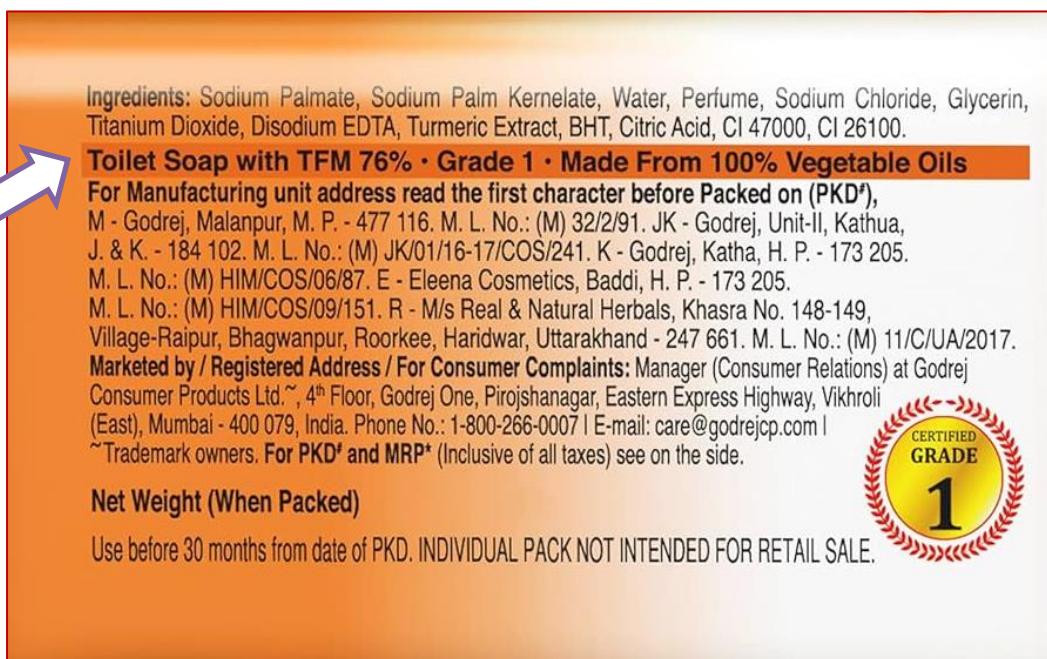
TOILET/BATHROOM/WASHROOM

“She spent much time over her toilet”.

Having gone through the above stated sentence, one mistakenly concludes that the particular person spends longer time in the toilet room-the room used to relieve yourself or to answer the call of nature.

Contrary to the meaning that first strikes your mind, the above mentioned sentence carries the meaning that “she spent much time in washing, bathing, dressing and arranging her hair” in the real sense of the word.

Wrapper of a soap

to be continued...

Lets have an example of the bath soap; that usually is called 'Toilet Soap' because the word **Toilet** is closely associated with the Process of washing, bathing and grooming of yourself.

consequently we come to a conclusion that the Word Toilet carries other meanings too rather than having a single meaning which we generally take for 'Toilet room.'

Bathroom/Toilet/Washroom: In British, but not in North American English, the room that contains a toilet in it is usually referred to as "**Toilet**".

In north American English the room that contains a toilet is called the **Bathroom** never the **Toilet**. In USA English another informal word in general use is **restroom**.

Bathroom :-

In UK :- A room in which there is a bath, a washbasin and often a **Toilet**.

In USA :- A room in which there is a toilet, a sink and sometimes a bath or shower.

to be continued...

Washroom:- we occasionally use the word 'washroom' that is much popular in Canada seems to have infiltrated in our vocabulary due to the migration of the Punabis and the Indian to Canada.

Dictionary meaning of the washroom is "A toilet especially one that is in Public Building".

Hence it is important to take note of the meaning Oxford English Dictionary defines 'Washroom' a room containing a toilet only, never the bath (bathtub for taking bath) restricting us to use ' Washroom' for house or other places.

The meaning also duly answers the Question " can one take bath in the washroom or not? .

(Defining a word Lexicographically and restricting it to a specific meaning is a very critical job. I have taken utmost care while writing this article. contents of this article is purely based on the reference taken from the dictionaries OXFORD ENGLISH DICTIONARY, COBUILD DICTIONARY, CAMBRIDGE INTERNATIONAL DICTIONARY OF ENGLISH LANGUAGE)

**HARDEEP SINGH
ENGLISH MASTER**

Books

Our Best Friend

Books are our best friend we Should always read books to get knowledge and information. we should properly take care of our books and keep them in good condition. Books help us to gain knowledge. By reading books we learn new words and Ideas. our memory power also becomes sharp. Books help us to keep in touch with the past and enable us make our future.

**Khuspreet kaur
12th (Commerce)**

IMPORTANCE OF EDUCATION IN OUR LIFE

Education is a powerful weapon that aids an individual to face the adversities of life and overcome societal stigmas such as poverty, fear and helps to achieve success. Education is the hope of development and success. Education is the evergreen spring of empowerment. Mandatory education paves the way for unending development and growth.

**Tanisha
12th (Commence)**

Youth

There is no doubt that it is youth that shapes the future of a country. If the youth is diligent and hard working, then that nation is bound to progress, but if youth is indolent and insincere then no one can save that country from downfall. Therefore it is very important to motivate our youth and give it right direction.

Khuspreet Kaur
12th (Commerce)

TEACHER

A Teacher is a person who provides education and good values to a student. A good teacher identifies the qualities of a student and helps him/her to achieve goal.

A teacher helps the students to learn new things. A teacher is the only person who can Guide a student and show the right path in life. Teacher awards students for good deeds, Simultaneously, a teacher also punishes the students for bad deeds.

Teachers spend most of their life giving education to others.

To honour our teachers we celebrate Teachers' Day on 5th September every year.

A teacher never does partiality to his/her students.

**Ritika
12th (Vocational)**

DON'T FORGET

How to Be A SMART STUDENT.

- ❖ Work hard and be smart.
- ❖ Stop complaining and start looking for solutions.
- ❖ Take note of mistakes when you fail.
- ❖ Be the source of motivation.
- ❖ Build a good support system.
- ❖ Stop procrastinating.

Parveen
12th (Commerce)

Beautiful Thoughts

- 1) Everyday is a new beginning. Take deep breath, smile and Start again.**
- 2) Don't Compare yourself with other people.**
- 3) If you don't give up, no one can defeat you.**
- 4) Respect is the most important element of our personality. It is the best investment of our life.**
- 5) The contents of a book holds the magic of Empowerment and with this power we can Shape our Future and change Lives.**

Famous motivational quotes

- ❖ "The man who does not read books has no advantage over the one who cannot read them."
- 'Mark Twain'
- ❖ "Education is the passport to the future, for tomorrow belongs to those who prepare for it today."
- 'Malcolm'
- ❖ "Teachers can open the door, but you must enter it yourself."
- 'Chinese Proverb'
- ❖ "The beautiful thing about learning is that no one can take it away from you."
- 'B.B.King'
- ❖ "Education is the most powerful weapon you can use to change the world."
- 'B.B.King'
- ❖ "The mind is not a vessel to be filled but a fire to be ignited."
- 'Plutarch'
- ❖ "Do not let what you cannot do, interfere with what you can do."
- 'John Wooden'
- ❖ "A person who never made a mistake never tried anything new."
- 'Albert Einstein'
- ❖ "Motivation is what gets you started. Habit is what keeps you going."
- 'Jim Ryon'

WORD PARTNERSHIP

USE TOGETHER WITH:

- Live together
 - Play together
 - Spend time together
 - Work together
 - Come together
- Get together
 - Act together
 - Go together
 - Fit together
 - Glue together
- Mix together
 - String together
 - Stick together
 - Tie together
 - Bring together
- Keep together
 - Stay together
 - Gather together
 - Sit together
 - Stand together
 - Hold together

JASPREET KAUR
11th (Arts)

GREAT SIKH WOMEN

- ❑ MATA TRIPTA : Mother of **GURU NANAK DEV JI**
- ❑ BIBI NANKI : elder sister of **GURU NANAK DEV JI**
- ❑ MATA SULAKHNI : wife of **GURU NANAK DEV JI**
- ❑ MATA KHIVI : wife of **GURU ANGAD DEV JI**
- ❑ BIBI AMRO : Daughter of **GURU ANGAD DEV JI**
- ❑ MATA MANSA DEVI : Wife of **GURU AMAR DASS JI**
- ❑ MATA BHANI : Mother of **GURU ARJAN DEV JI**
- ❑ MATA GANGA : Wife of **GURU ARJAN DEV JI**
- ❑ MATA DAMODRI : Wife of **GURU HARGOBIND SAHIB JI**
- ❑ BIBI VIRO : Daughter of **GURU HAR GOBIND SAHIB JI**
- ❑ MATA KISHAN KAUR : Wife of **GURU HAR RAI JI**
- ❑ MATA GUJRI : Wife of **GURU TEG BAHADUR JI**
- ❑ MATA SUNDRI : Wife of **GURU GOBIND SINGH JI**
- ❑ MATA JEETO : wife of **GURU GOBIND SINGH JI**
- ❑ MATA SAHIB KAUR : wife of **GURU GOBIND SINGH JI**

MANISHA
12th (VOC)

Names of Vegetables

- ❖ Mustard greens - ਸਰੋਂ ਦਾ ਸਾਗ
- ❖ Fenugreek - ਮੇਥੀ
- ❖ Spinach - ਪਾਲਕ
- ❖ Taro Roots - ਅਰਬੀ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ
- ❖ Beet root - ਚੁਕੰਦਰ
- ❖ Mint - ਪੁਦੀਨਾ
- ❖ Kidney beans - ਫਲੀਆ
- ❖ Pumpkin - ਕੱਦੂ
- ❖ Bitter gourd - ਕਰੇਲਾ
- ❖ Turnip - ਸਲਗਾਮ
- ❖ Ridge gourd - ਤੇਰੀ
- ❖ Coriander - ਧਨੀਆ
- ❖ Bell pepper - ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ
- ❖ Sweet potato - ਸ਼ਰਕੰਦੀ
- ❖ Asparagus - ਸ਼ਤਾਵਰੀ
- ❖ Carom Seeds - ਅਜਵਾਇਣ
- ❖ Drumstick - ਸਹਿਜਨ
- ❖ Zucchini - ਲੰਬਾ ਹਰਾ ਕੱਦੂ
- ❖ Snake gourd - ਕੰਡੇਲ
- ❖ Bottle gourd - ਲੰਬੀ ਘੀਆ
- ❖ Apple gourd - ਟੀੰਡੇ
- ❖ Jack fruit - ਕਟਹਲ

Anjana (10th)

'Hope in darkness'

The world is heavy
the night is long
My soul is weary
my spirit is gone.

The pain that grips me
It's hard to share
As I hold my burden
unable to bear.

The world is cruel
and pain may reign
But my hope still remains
despite the strain.

I search the skies
The stars so bright
For a hint of magic
a sign of light.

But in the darkness
a tiny light
An ember burn, its dim sight
It fills me up, with a glimmer of hope
It reminds me that there is still room to cope.

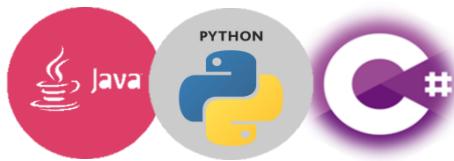
Rishu Malhotra
(SLA)

SELF DISCIPLINE

Self-discipline is the ability of an individual to act according to his or her knowledge, experience and consciousness. It helps him/her achieve maximum potential. A person cannot achieve success or the desired outcomes without the application of self-discipline in life. Self-discipline is an essential aspect of an individual's life, through his journey from school to college and from college to work. You have to understand what things are harmful to you. Surround yourself with good people, who are disciplined and for they can help you to become better.

Navdeep Mahajan
Lect. Economics

LANGUAGE OF COMPUTER

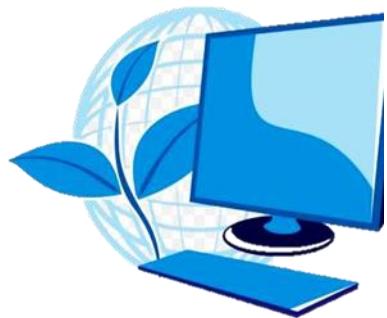

Machine Code also known as Machine language is the elemental language of computer. It is read by the Computer's Central Processing Unit (CPU). It is composed of Digital binary numbers and looks like a very long sequence of zeroes and ones. While the Names of the Coding paradigms sometimes vary most experts agree on four primary types of code: Imperative, Functional, Logical and Object-oriented. Alternative names and Other primary types may include Procedural Scripting, and database Programming. A programming language is a system of notation for writing computer programs. Most programming languages are text-based formal languages but they may also be graphical. They are a kind of computer languages. The source code for a simple computer program is written in the C programming language.

**Jaspreet Kaur
11th (Arts)**

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਲੂ ਨੰਗਲ

Life Before the computer

A **memory** was lost with age.

An **application** was for employment.

A **program** was a TV show.

A **cursor** used profanity.

A **keyboard** was a piano.

A **web** was a spider's home.

A **virus** was the flu.

A **CD** was a bank account.

A **Hard Drive** was a long trip on the road.

A **mouse** was an animal.

Floppy... you just hoped nobody found out.

Jasmeen Kaur
12th (Commerce)

Importance of Moral Education

Today there is an urgent need for evolving a new system of education in our country. The ultimate objective of education is to inculcate human values in students. There has been a continual deterioration of such values in our society. In ancient times, education not only equipped the students to earn a livelihood, but also ingrained in them moral and spiritual values. Today, such values are completely overlooked. Morality is something which a child learns only from its parents and family. Moral education can be given through value education curricula by all boards and universities. Our country is suffering from corruption, terrorism, communalism and regionalism. Moral education is essential to infuse the desirable values in our youth.

Moral character is very important in our life. No individual can become great without developing a moral character. All great men like Gandhi ji, Vivekananda, Subash Chandra Bose and Abraham Lincoln were men of strong and noble character. As moral character is necessary for individuals, so it is, also for a nation. A nation cannot progress if it has lost its moral character. If our young men and women today indulge in immoral activities, it is only because of lack of proper education. Only proper direction through human values can teach them the righteous way to achieve success. Thus, imparting of moral education from the grassroots level to the university level is very essential for an upright citizenry.

Pankaj Makotia
(Maths master)

Cyber Security

In an era dominated by technology, the significance of cyber security cannot be under-estimated. As we increasingly rely on digital platforms for communication, commerce, and daily tasks, the need to protect our online presence becomes paramount.

Personal cyber security is the first line of defence. Simple yet effective measures, such as using strong, unique passwords and enabling two-factor authentication, go a long way in thwarting common cyber threats.

For businesses, cyber security is not just a precaution; it's a strategic necessity. The potential fallout from a data breach, including financial losses and reputational damage, underscores the importance of robust cyber security measures.

In conclusion, cyber security is not a luxury; it's a necessity in our interconnected world. From safeguarding personal information to protecting the backbone of businesses and nations.

Ranjit Kumar
Computer Faculty

Artificial intelligence

Artificial intelligence is the future of innovative technology as we can use it in many fields. For example, it can be used in the Military sector, Industrial sector, Automobiles, etc. In the coming years, we will be able to see more applications of AI as this technology is evolving day by day.

- **Marketing:** Artificial Intelligence provides a deep knowledge of consumers and potential clients to the marketers by enabling them to deliver information at the right time. Through AI solutions, the marketers can refine their campaigns and strategies.
- **Agriculture:** AI technology can be used to detect diseases in plants, pests, and poor plant nutrition. With the help of AI, farmers can analyse the weather conditions, temperature, water usage, and condition of the soil.
- **Banking:** Fraudulent activities can be detected through AI solutions. AI bots, digital payment advisers can create a high quality of service.
- **Health Care:** Artificial Intelligence can surpass human cognition in the analysis, diagnosis, and complication of complicated medical data.

Pavinderjeet

11th (Arts)

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਨੂ ਨੰਗਲ

Information Technology

The twenty-first century is known as the age of Information Technology. IT has evolved tremendously in recent decades and has revolutionized the way humans connect and work. Everything from computers and the internet to e-commerce and cell phones are the results of information technology. Advancements in technology and better information systems provide lots of possibilities in communication and connectivity. After the invention of the computer and the internet, the world has changed a lot. Just a press of a button or a swipe can get you many things that you want. You can talk to those living miles away or see people in different countries through video conferencing. You can even buy groceries and food from websites, just by sitting at home. Sharing knowledge and gathering of information has become much easier, faster, cheaper, and enjoyable. All these are the greatest advantage of IT and it had made the world a better place to live in.

Navjot Singh (9th)

Life of Computer

The word Computer comes from the Latin word 'Computare' which means 'to calculate'.

A computer consists of physical components that can be attached to it known as a Hardware. A computer contains a set of directions that are already installed inside the machine known as the Software. Computers generally have an Application software -- a program that functions after the operating system software is loaded.

Manjot
11th (Arts)

Use of Functional Keys

f1 f2 f3 f4 f5 f6 f7 f8 f9 f10 f11 f12

What are the functions of F1 to F12 keys?

The F1 through F12 function keys have special alternate commands. These keys are called enhanced function keys. Enhanced function keys provide quick access to frequently used commands that can increase your productivity.

F1: Use this key to open its Help and Support window.

F2: Use this to rename files or folders or icons quickly.

F3: Open search window to find files and folders.

F4: Alt + F4 to close current program window.

F5: Pressing F5 refreshes or reloads the web page.

F6: Pressing F6 moves the cursor to the address bar.

F7: Launch Spelling and Grammar dialog box in Microsoft Office program.

F8: Windows boot process enters into Windows Safe Mode.

F9: It is used to send email like Microsoft Outlook.

F10: It is used to enter CMOS setup.

F11: It is used to enter and exit from full screen mode in internet browsers.

F12: Opens 'Save As' window in MS Office program.

Jaspal Singh
Computer Faculty

ਹਾਊਸਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

Yellow House

“WISDOM”
 ‘We should be wise and kind to every being on the earth’

- ਨਵਦੀਪ ਮਹਾਜਨ, ਹਾਊਸ ਇੰਚਾਰਜ (ਲੈਕਚਰਾਰ-ਇਕਨਾਮਿਕਸ)
- ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ (ਕੰਪਿਊਟਰ ਫੈਕਲਟੀ)
- ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ, ਮੈਂਬਰ (ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ)
- ਪੰਕਜ ਮਨਕੇਟੀਆ, ਮੈਂਬਰ (ਮੈਥ ਮਾਸਟਰ)
- ਰਿਸੂ ਮਲਹੇਤਰਾ, (ਐਸ. ਐਲ. ਏ.)

Red House

“VICTORY”
 ‘We should have competitive sprit’

- ਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਹਾਊਸ ਇੰਚਾਰਜ (ਲੈਕਚਰਾਰ-ਹਿਸਟਰੀ)
- ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ (ਵੈਕੇਸ਼ਨਲ ਮਾਸਟਰ)
- ਸੁਨੀਤਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਮੈਂਬਰ (ਵੈਕੇਸ਼ਨਲ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਮੈਂਬਰ)
- ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਸਟਰ)
- ਪ੍ਰਭਜੇਤ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ (ਵੈਕੇਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰੈਨਰ)

Green House

“HONESTY”
 ‘We should do all the given duties with utmost honesty’

- ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਾਊਸ ਇੰਚਾਰਜ (ਲੈਕਚਰਾਰ-ਸਰੀਰਕ ਸਿੱਖਿਆ)
- ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਮੈਂਬਰ (ਕੰਪਿਊਟਰ ਫੈਕਲਟੀ)
- ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਮੈਂਬਰ (ਸਾਇੰਸ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ)
- ਰੀਨਾ ਮੱਟੂ, ਮੈਂਬਰ (ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ)
- ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ (ਵੈਕੇਸ਼ਨਲ ਟ੍ਰੈਨਰ)

Blue House

“BRAVERY”
 ‘We should not fear any given situation in life’

- ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਾਊਸ ਇੰਚਾਰਜ (ਲੈਕਚਰਾਰ-ਪੰਜਾਬੀ)
- ਉਮੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਮੈਂਬਰ (ਮੈਥ ਮਾਸਟਰ)
- ਮੋਨਿਕਾ ਕਾਲੀਆ, ਮੈਂਬਰ (ਮੈਥ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ)
- ਪੁਨਮ ਦੇਵੀ, ਮੈਂਬਰ (ਹਿੰਦੀ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ)
- ਵਿਨੇਦ ਕੁਮਾਰ, ਮੈਂਬਰ (ਐਸ.ਐਸ. ਮਾਸਟਰ)

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਨੂ ਨੰਗਲ

85

ਪੰਗਾਰ (ਅੰਕ : 7)

School Campus

Morning Assembly

MERIT HOLDER (RANK 17)

March-2023

MUNISH HEER

631/650 (97.08%)

1st Position

Every child has some inborn qualities. A person's good qualities always leave an imprint on our heart and mind. **MUNISH HEER** a gem of our school has brought laurels to the school by scoring 97.08% marks in 10th class Examination. He has also bagged 17th rank in merit list (PSEB) in Punjab. His continuous hard work is the main key to his brilliant success. He is very humble, obedient, devoted to his studies and respectful towards the elders. He is a great inspiration for all the students. We wish him for his bright future.

Govt. Sen. Sec. School Naru Nangal,

Hoshiarpur

Congratulations

8th
Class

Achievers

2022-23

Navdeep Saini
544/600 (90.66%)
1st Position

Manju
544/600 (90.66%)
1st Position

Palvi
533/600 (88.83%)
2nd Position

Monika
530/600 (88.33%)
3rd Position

Govt. Sen. Sec. School Naru Nangal, Hoshiarpur

10

CLASS

ACHIEVERS

2022-23

Congratulations

Congratulations

MERIT HOLDER (RANK 17)

MUNISH HEER

631/650 (97.08%)

1st Position

JASPREET KAUR
591/650 (90.90%)

2nd Position

PREETI
590/650 (90.70%)

3rd Position

Govt. Sen. Sec. School Naru Nangal (Hoshiarpur)

12
CLASS

Congratulations!

Congratulations!

Achievers

in Session 2022-23

Commerce
Stream

Renuka
(463/500) 92.6%

Nikta
(459/500) 91.8%

Rajwinder Kaur
(453/500) 90.6%

Arts
Stream

Rajni
(474/500) 94.8%

Gurjit Kumar
(470/500) 94%

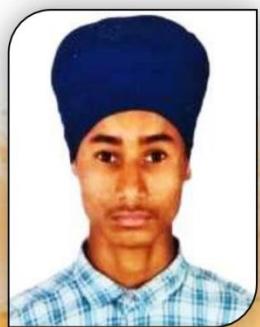

Kirandeep Kaur
(453/500) 90.6%

Vocational
Stream

Baljinder Sandhu
(428/500) 85.6%

Harpreet Singh
(396/500) 79.2%

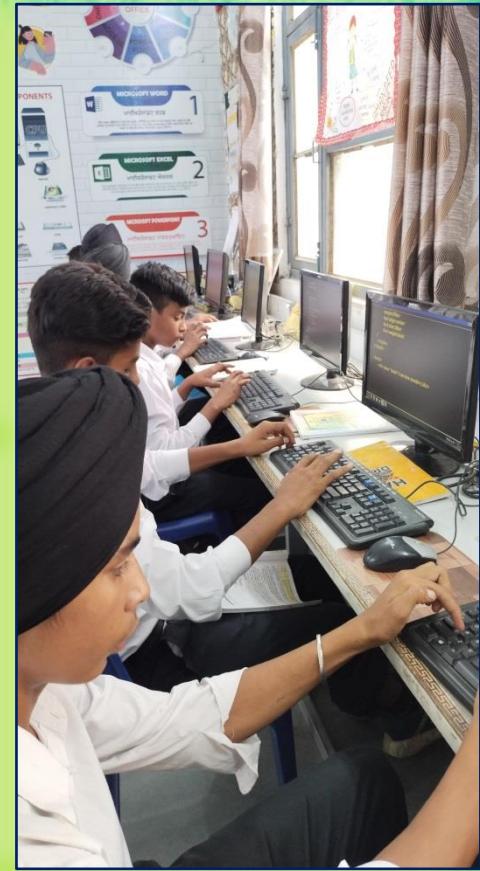

Parminder Singh
(384/500) 76.8%

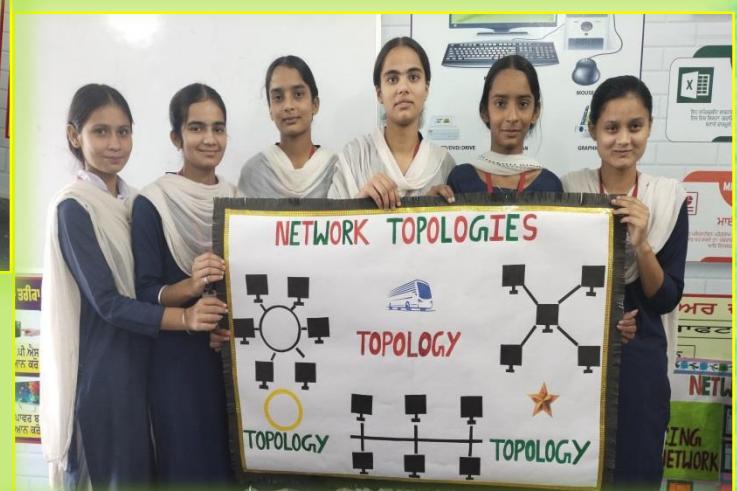
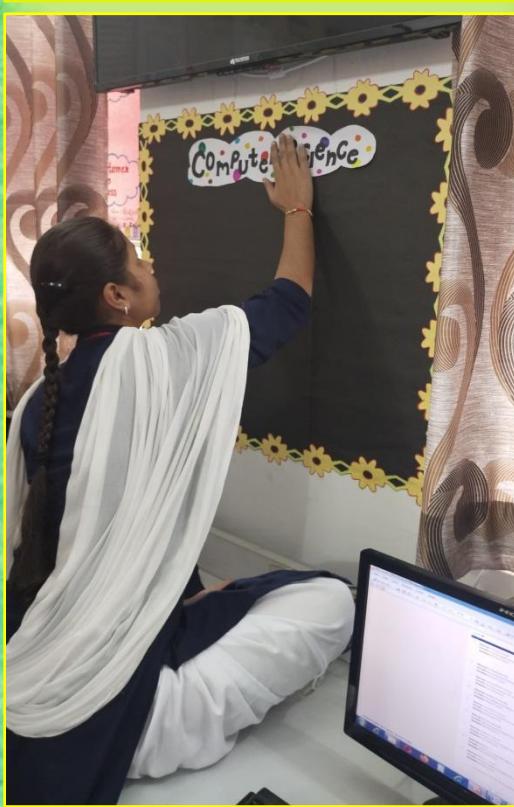
Exposure visit to Singapore

Computer Lab

Computer Science Activities

Computer Science

Voice Notes (6th-12th Class)

Some students often feel burdensome while covering syllabus which results in lack of interest in studies.

Some laborious students who are shining in studies face problem regarding retention of whole syllabus. There are many ways to overcome these difficulties of students. “Voice Notes” is an initiative to help such students to boost interest and retention power. We may use this remedy through Listening Lab, Projectors and Mobile Phone. These voice notes are in MP3 file format which can be downloaded once using internet to use it again and again in the absence of internet connectivity. Separate folder on your personal gadget will make voice notes accessible to students every where to cover whole syllabus. Listening skill is also enhanced through these voice notes.

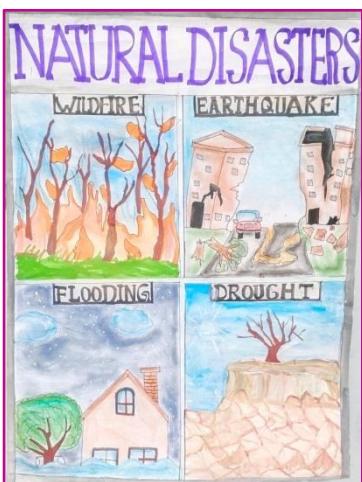

Science Lab

Science Activities

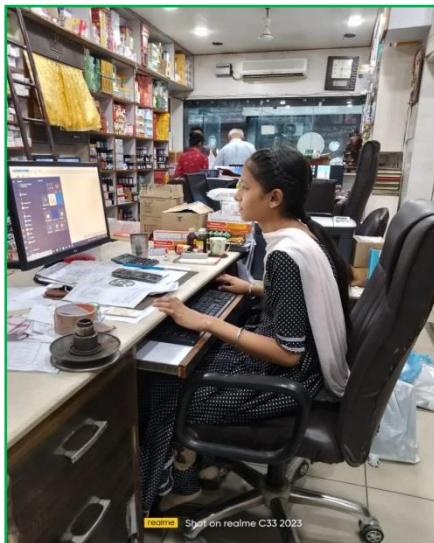

NSQF Labs (IT & Security)

ਪੰਗਾਰ (ਅੰਕ : 7)

NSQF Lucrative Career Placements

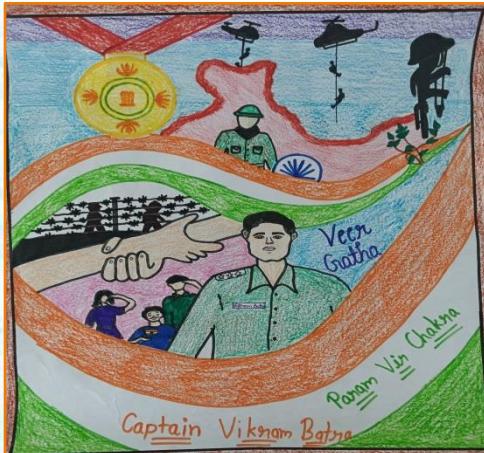
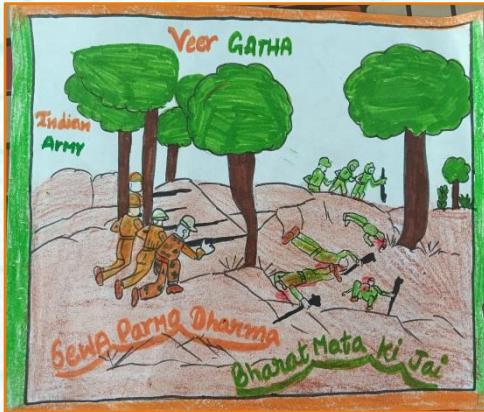
NSQF OJT (on Job training) 2023

Social Science Activities

Social Science Activities

Vocational Education

Listening Lab

Summer Camp

School Play Ground

District Games

Karate Training

State Champions

Komal (7th Class)

She has won Bronze medal in boxing under-14 at state level KHEDAN VATAN PUNJAB DIAN at Bathinda, Punjab Govt. has announced to award Rs 5000 cash prize

Simran (10th Class)

She has won Bronze medal in kick boxing under-17 at state level KHEDAN VATAN PUNJAB DIAN at Mohali, Punjab Govt. has announced to award Rs 5000 cash prize

State Level Player's (2023-24) Kho-Kho Team

KAMALJIT

POOJA

JASMINE

GURMINDER

AMRJIT SINGH

MANGAL

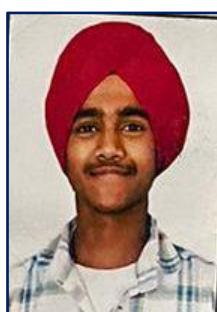
PRINCE

HARSH VARDHAN

LOVEPREET

LAKHWINDER

DALJIT SINGH

MANJINDER

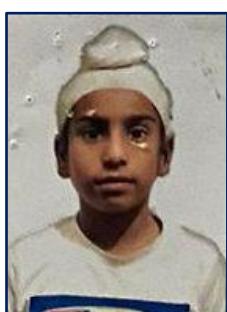
KARAM SINGH

ROHIT

PARMINDER

HARWINDER

State Level Player's (2023-24) Kho-Kho Team

KHUSHVIR

MANNAT

AMRINDER

SANGEETA

ARUN

ABHIMANYU

LOVEPREET

MANKIRAT

SANDEEP

PARMINDER

RAJINDER KAUR

PALAKPREET

CHARANJIT

SANDEEP

KAMALPREET

SIMRAN

State Level Player's (2023-24) Kho-Kho Team

HARPREET

JASSI

JASHANDEEP

District winner under-17 kho-kho team (Boys)

District winner under-17 kho-kho team (Girls)

State Level Player's (2023-24)

Boxing Player's

KIRANDEEP

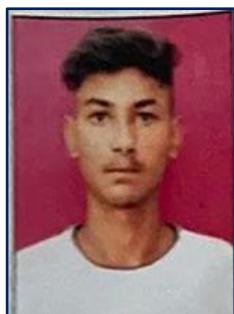
RAJPREET

KOMAL

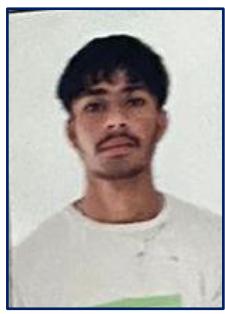
UDAY SINGH

SAHIL

SURJIT

SOURAV

LAKSHYA

State Level Player's (2023-24)

Karate Player's

DEEPAK

GURSHARAN

GOURAV

Industrial Visit

Enrollment Drive

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਨੂ ਨੰਗਲ

115

ਪੰਗਾਰ (ਅੰਕ : 7)

Sweep Activities

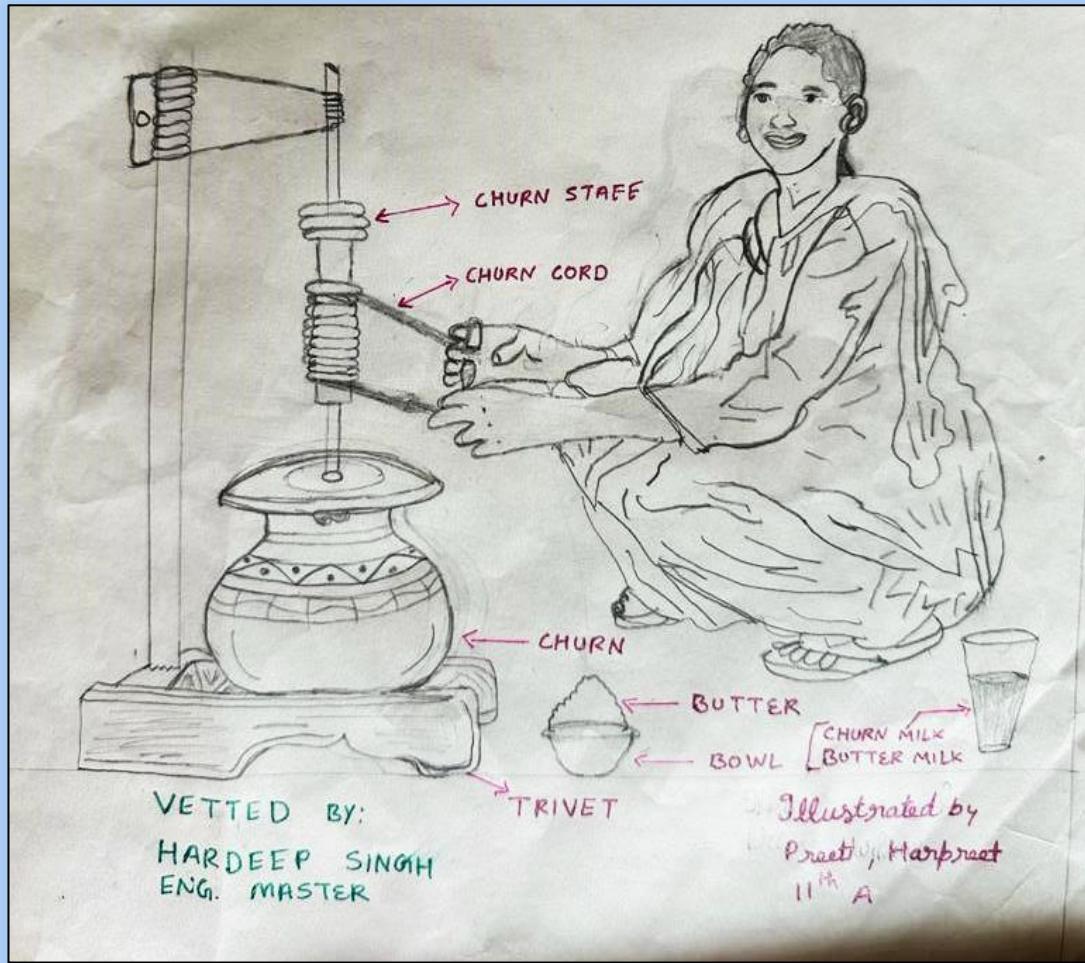

Mission Samarth

Vocabulary Enrichment

Churn (V)	: ਰਿੜਕਣਾ (ਦੁੱਧ)	
Churn (N)	: ਚਾਟੀ	
Churn Staff	: ਮਧਾਣੀ	Churn (V ₁)
Churn Cord	: ਰੱਸੀ	
Churn Milk	: ਲੱਸੀ	Churned (V ₂)
Butter Milk	: ਲੱਸੀ	Churned (V ₃)
Butter	: ਮੱਖਣ	
Bowl	: ਕੋਲੀ	
Trivet	: ਘੜੋੜੀ	Hardeep Singh English Master

Business Blaster

DIWALI CELEBRATION

Best Poster

Social Media

Parminder Kaur (10th)

ਸ.ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਨਗਲ

123

ਪੁੰਗਾਰ (ਅੰਕ : 7)

Best Writing

Write Beautifully

My Father Travels on the late
Evening train

Standing among silent commuters
in the yellow lights,

Suburbs slide past his unseeing
eyes

His shirt and pants are soggy
and his black raincoat

Stained with mud and his bag
stuffed with books

Is falling apart. His eyes dimmed
by age

Fade Homework through the humid
monsoon nights.

Name - Rajwinder Kaur
Class - +2 Arts'

Best Writing

Page 1

मेरी दिनचर्या

दिनचर्या मेरी अभिप्राय है - नित्य किए जाने वाले काम। इन कामों को योजनावद्य स्तरों से करता चाहिए। मैंने अपनी पढ़ाई, व्यायाम, खेलकूद, मतोरंजन व विद्याम आदि के आधार पर अपनी दिनचर्या बनायी हुई है। इसी के आधार पर मैं दिनभर काम करता हूँ। मेरा स्कूल सुबह आठ बजे लगता है, तिक्टु मैं सुबह पाँच बजे उठकर पहले पिता जी के साथ सैर को जाता हूँ। कुछ व्यायाम भी करता हूँ। घर आकर नहाएकर चोटी देर पढ़ता हूँ क्योंकि इस समय बातावरण में झाँकि जोती है तथा दिमाग ताजा होता है। बाज़ाता करके मैं सुबह चला जाता हूँ। स्कूल से कुट्टी के बाद खाना खाकर मैं पहले चोटी देर आराम करता हूँ। मुझे फुटबॉल खेलना बहुत अच्छा लगता है। मुझे कुटबॉल खेलना बहुत अच्छा लगता है। घर आकर स्कूल से मिल होमवर्क को करता हूँ। फिर खाना खाकर चोटी देर सैर भी करता हूँ। मैं रात को जोते से पहले प्रभु का स्मरण करता हूँ और भोजन जाता हूँ।

अमनदीप कौर

[10th B]

Mid-Day-Meal

Parents Meet

ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

ਸ. ਸ. ਸ. ਸਕੂਲ ਨਾਭੁ ਨੰਗਲ ਦੇ ਜੇਤੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਸੀਪਲ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਠਾਕੁਰ ਲੈਕ. ਸ਼ੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ। ਤਸਵੀਰ: ਹਮਸ਼ਾਇਨ ਸਟੂਡੋਜ਼

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ
ਨਾਲ ਨੰਗਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰੀ

ਮੁਖਤਾਪ, 23 ਮਈ 2023

ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 'ਵੈਆਇਸ ਨੋਟਸ' ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਲਾਹੌਰੰਦ ਸਾਬਿਤ ਹੋਣਗੇ ਨੋਟਸ -ਪ੍ਰੀ: ਸੈਲੋਂਦਰ ਠਾਕੁਰ

ਸ. ਸ. ਸ. ਸਕਲ ਨਾਰ ਨੰਗਲ ਵਿਖੇ ਗਲੋਬਲ ਰੋਡ ਸੇਫਟੀ ਵੀਕ ਤਹਿਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਦੀ ਵੀਕ ਵਿਖੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ।

ਗਲੋਬਲ ਰੋਡ ਸੇਕਟੀ ਵੀਕ ਤਹਿਤ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਸਕੂਲ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 19 ਮਈ
(ਬਲਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ) ਪੰਜਾਬ
ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਡਾਕਿਏਕਰ ਜਨਰਲ
ਲੀਡ ਏਜੰਸੀ ਰੋਡ ਸੇਫਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ
ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਨਾਨਾ ਨੰਗਲ
ਵਿਖੇ ਗਲੋਬਲ ਰੋਡ ਸੇਫਟੀ ਵੀਕ
ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ 'ਚ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਚੱਡੇ ਸੇਫਟੀ ਨਾਲ
ਸਬੰਧਿਤ ਪੇਂਟਿਗ ਅਤੇ ਲੇਖ ਮੁਕਾਬਲੇ
ਜਨਰਾਏ ਤਾਂਤੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ

ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ
ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਠਾਕੁਰ
ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੇ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨਾਂ
'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ
ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਫਿਲ੍ਹਾ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ
ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਡ ਸੇਫਟੀ
ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਨ
ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੇਂ
ਸਟਾਫ਼ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ।

ਬੀ.ਐੱਸ.ਐੱਫ. ਕੈਪ ਖੜ੍ਹਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
ਵਲੋਂ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਸਕਲ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 5 ਅਗਸਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ (ਬਲਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ)-ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ

ਸ.ਸ.ਸਕੁਲ ਨਾਰੂ ਨਗਲ ਵਿਖ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੁਪਿਦਰ ਕਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦ ਹੈ ਪਿ: ਸ਼ਲਦਰ ਭਰਨ ਤੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ। ਤਸਵੀਰ: ਗੁਰਾਇਨ ਸਟੋਰੀ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਨਾਰੂ ਨੰਗਲ ਸਕੂਲ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਲਗਾਈ ਟ੍ਰੈਨਿੰਗ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਨਾਲੁਂ ਨੰਗਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ 8 ਦਿਨਾਂ ਕਿੱਤਾ
ਮਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਟੇਨੀਗ ਲਗਾਈ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 20 ਮਈ
 (ਬਲਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ)- ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ
 ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ
 ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਨਾਨੂ
 ਨੰਗਲ ਦੇ ਦਸਵੀਂ ਤੇ ਬਾਰੁੱਵੀਂ ਦੇ ਆਈ.ਟੀ. ਤੋਂ
 ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਟਰੇਡ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ 8
 ਦਿਨਾਂ ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ
 ਲਈ ਐਸ.ਟੀ. ਕਾਲਜ ਆਫ ਨਗਰਿੰਗ ਤੇ
 ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਈਂਸ ਚ ਆਨ ਜਾਬ ਟਰੇਨਿੰਗ
 ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਕੋਰਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ
 ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਟਰੇਡ 'ਚ
 ਡਸਟ-ਏਟ ਤੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉ ਯੰਤਰ ਚਲਾਉਣੇ
 ਸਿੱਖੋ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਬਾਰੇ
 ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਕੂਲ
 ਦੇ ਪਿੰਡ, ਸ਼ਲੇਂਦਰ ਥਾਕੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ
 ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ
 ਦਾ ਭਰਿੱਖ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ

Effective School Team

GSSS Naru Nangal (Hoshiarpur)

